

जल्यः Rr. 5, 14. ad Çāk. 14. शोकश्च मनसो मे ऽद्य मन्दमन्दमपैति च R. 3, 78, 9. मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चानुकूलो यथा त्वाम् Megh. 9. मन्दं मन्दं प्रतिगच्छति Pañāt. 21, 9. 53, 5. 90, 21. Hit. 30, 3. 68, 3. 73, 1. ed. Johns. 990. मन्दं मन्दं रचयति पदम् Spr. 1213. — b) schwach, schwächlich, gering AK. 3, 4, 10, 97. H. an. Med. Bogen (Gegens. क्रूर) Z. d. d. m. G. 9, 672. ०रश्मि (सूर्य, चन्द्र) MBh. 7, 6410. Hariv. 10911. R. 2, 62, 19. 5, 19, 35. Suçr. 1, 20, 12. मन्दोष्मता 61, 17. 2, 292, 19. 293, 1. अनिल MBh. 2, 90. R. 3, 78, 8. 5, 13, 41. Varāh. Brh. S. 21, 24. Spr. 4039. 4693. Prabh. 73, 9. 96, 19. ०वृष्टि Varāh. Brh. S. 3, 55. ०हसि Pañāt. 3, 11, 4. ०प्राणा MBh. 3, 866. ०वीर्य R. 3, 54, 19. ०शिशिर 78, 8. मन्दैत्सुख्य Çāk. 18, 22. मन्दैत्साह 23, 12. मन्दच्छाय Megh. 78. ०प्रेमन् Spr. 4390. फलं मन्दम् Siddh. K. zu P. 7, 2, 28. मन्दाचारगृहेषु Mār. P. 31, 97. मन्दमन्दात्प Megh. 107. अग्नि schwache (Gegens. तीक्ष्ण) Verdauung Suçr. 1, 128, 4. 12. गिर eine schwache —, leise Stimme MBh. 13, 34. मन्दमिदं वचनमब्रवीत् R. 2, 29, 1. भविविक्तवाचा वाचा मन्दयास्त्रणयाब्रवीत् (so die ed. Bomb.) 34, 5. अमन्दं समुपेप्सुभिः nicht Geringes, Grosses, Bedeutendes Spr. 914. अमन्दारस reichlich Rāga-Tar. 1, 24. Spr. 3141 (सदामन्दं zu lesen). मन्दम् adv. schwach, wenig: मन्दं प्रख्यापमानेन रूपेण MBh. 3, 2661. 15602. उच्छ्वसन् R. 4, 21, 1. Varāh. Brh. S. 19, 21. माफतो मुमुक्षो ववौ Hariv. 12688. मन्दविरिक्त Suçr. 2, 334, 19. मत्तेव मन्दं प्रोवाच mit schwacher Stimme R. 3, 53, 36. प्राह मन्दतरम् Muir, ST. 4, 330. कूजति मन्दमन्दम् Spr. 371. Sāh. D. 39, 3. मन्दं मन्दमुवाच ह R. 1, 76, 12. मन्दं मन्दं शब्दमकरोत् Pañāt. 173, 1. — c) schwach so v. a. nachsichtig: मन्दा मृदुषु — तीक्ष्णो-च्छाशीविषोयमाः MBh. 13, 347. — d) schwach von Verstande, einfältig, dumm AK. 3, 4, 10, 97. 10, 116. H. 352. H. an. Med. Halā. 2, 181. Kathop. 2, 2. Bhag. 3, 29. MBh. 3, 343. 2643. 2646. 4, 1246. 5, 6006. 12, 306. 13, 4813. R. 3, 43, 12. Ragh. 1, 3. Kumāras. 3, 75. Spr. 1634. 1896. 2122. 4393. 4648. Kathās. 61, 289. Muir, ST. 4, 310, N. 275. Schol. zu Kap. 1, 71. zu Kātj. Çr. 131, 13. Nilak. 34. अ० klug LA. (II.) 88, 3. Pañāt. 1, 10, 92 (wo wohl तयामन्दा zu lesen ist). — e) unglücklich AK. 3, 4, 10, 97. H. an. Med. zur Erkl. von कृपा Med. η. 44. MBh. 1, 1905. Hariv. 4836 (संदप्यो die neuere Ausg.). — f) krank H. an. Med. शरीरं मन्दं (v. l. für तामं) स्यादसति दयितालिङ्गनमुखे Spr. 2963. — g) schlecht, böse (von Menschen gesagt) H. an. Mār. P. 110, 40. — h) dem Trunke ergeben H. an. — i) = मन्द्र H. 1409, Sch. — 2) m. a) der Planet Saturn Trik. 1, 1, 94. 3, 3, 209. H. 121. H. an. Med. Hār. 12. Verz. d. Oxf. H. 134, b, 9. Sūrjas. 12, 31. 78. Varāh. Brh. S. 17, 26. Laghuā. 2, 1, 7. Spr. 2334. Z. f. d. K. d. M. 4, 318. — b) die obere Absis einer Planetenbahn Sūrjas. 1, 41. 42. 2, 47. 50. — c) Bein. Jama's Trik. 1, 1, 72. — d) eine Elefantenart Trik. 3, 3, 209. H. 1218. H. an. Med. Halā. 2, 60; vgl. मन्द्र, भद्रमन्द und मृगमन्द. — e) das Ende der Welt (प्रलय) Agāja im ÇKDr. — 3) f. मन्दा gaṇa अज्ञादि zu P. 4, 1, 4. a) Topf, Fass Hār. 192. मेलानं मेलानन्दा ÇKDr. nach ders. Aut.) Dintenfass 48. — b) in der Astr. eine best. Conjunction, eig. adj. f. (sc. संक्रांति) Tituśādit. im ÇKDr. — c) N. der Dākshajāṇī (हिमवतः पृष्ठे) Verz. d. Oxf. H. 39, b, 1, v. l. f. m. नन्दा. — Vgl. म०, परि०, पिचु०, मान्द, मान्य.

मन्दक 1) adj. (von मन्द) einfältig, dumm MBh. 3, 1394 = 5, 4464 = 12, 277. — 2) m. pl. N. pr. eines Volkes MBh. 6, 351; vgl. मण्डक 4.

मन्दकर्षि m. N. pr. eines Muni R. Gorr. 1, 4, 47. 3, 15, 11. 12. माण्डकर्षि ed. Bomb., शातकर्षि Ragh.

1. मन्दकर्मन् (म० + क०) n. das Verfahren bei der Gleichung der Absis Sūrjas. 2, 48.

2. मन्दकर्मन् (wie eben) adj. der wenig zu thun hat, unthätig Suçr. 1, 239, 17.

मन्दकारिन् (म० + का०) adj. thöricht zu Werke gehend: पाताले तु प्रवेष्टव्यं न त्वया (गृह) मन्दकारिणा Kathās. 22, 206.

मन्दग (मन्द + 1. ग) 1) adj. f. आ langsam sich bewegend, — fliegend: मन्दगानि शनिज्ञानिवृषहंसगजस्त्रियः Kayikalpal. im ÇKDr. नदी Suçr. 1, 172, 12. — 2) m. a) der Planet Saturn Ind. St. 2, 261. — b) pl. Bez. der Çūdra in Çākadvīpa MBh. 6, 436. 439. VP. 2, 4, 25. 26 bei Muir, ST. 1, 193 (VP. 200). Verz. d. Oxf. H. 33, a, 14. 16. b, 28. — 3) f. आ N. pr. eines Flusses MBh. 6, 340 (VP. 184 als adj. gefasst). Mār. P. 57, 29.

मन्दगति (म० + ग०) adj. einen langsamen Gang habend, sich langsam bewegend Hit. 83, 16. 127, 5. ग्रह Ind. St. 2, 268. Davon nom. abstr. ०ल n. Pañāt. 142, 11.

मन्दगामिन् (म० + गा०) adj. langsam gehend AK. 2, 8, 3, 40. H. 493.

मन्दचेतस् (म० + चे०) adj. wenig Bewusstsein habend, geistesabwesend, gestört: शितैरभ्यर्दिता रामो मन्दचेता इवामवत् MBh. 5, 7159.

मन्दजननी (म० + ज०) f. Saturns Mutter (Sūrja's Gattin) Trik. 1, 1, 100.

मन्दजरस् (म० + ज०) adj. langsam alternd Vāgbh. 1, 7, 75.

मन्दजात (म० + जात) adj. langsam entstanden Suçr. 1, 178, 18.

मन्दट m. der Korallenbaum Çābdar. im ÇKDr. — Vgl. मन्दार.

मन्दता (von मन्द) f. 1) Trägheit, unter den पाशवा गुणाः Suçr. 1, 336, 8. — 2) Schwächlichkeit, Mattigkeit: रविकराणाम् Sūrjas. 12, 46. Wenigkeit, Unbedeutendheit: वनोजयोर्मन्दता हूरं पात्युदरम् Sāh. D. 40, 4. — 3) Einfältigkeit, Dummheit: अ० Spr. 2122.

मन्दत्व (wie eben) n. Geringheit, Unbedeutendheit, Schwäche: मन्दत्वमापन्नः — दुःखवेगः Spr. 3327. अग्नेः Schwäche der Verdauung Suçr. 1, 149, 9.

मन्दहीर (मन्दत्, partic. von 1. मद्, मन्द + वीर) adj. Männer ergötzend RV. 8, 38, 1. — Vgl. मन्द्यत्सल.

मन्दधी (म० + 2. धी) adj. geringe Einsicht besitzend, einfältig, dumm Kām. Nitis. 14, 52. Mār. P. 113, 36. Schol. zu VS. Prāt. 2, 14.

मन्दन (von 1. मद्, मन्द) UNĀDIS. 2, 81. 1) adj. lustig (vgl. मद्यत्ति: unter मद्): ज्ञनयं ज्योतिर्मन्दना अवीवशद्वा: कृपवानो न निर्णिजम् RV. 9, 107, 26. TS. 3, 3, 3, 1. so v. a. मन्द्र Nir. 6, 23. — 2) m. N. pr. eines Schülers des Çāṇḍikākarja Wilson, Sel. Works I, 202. ०मिग्र 50. Wohl fehlerhaft für मण्डन. — 3) n. Preis, Lob Ucéval.

मन्दनाग (म० + नाग) m. N. pr. eines Mannes, = Vātsjājana Trik. 2, 7, 23. Die richtigere Form ist wohl मल्लनाग; vgl. Hall in der Einl. zu Vāsavad. 11.

मन्दपरिधि (म० + प०) m. Epicykel der Absis Sūrjas. 2, 34, 49.

मन्दपाल (म० + पाल) m. N. pr. eines Rshi M. 9, 23. MBh. 1, 404. 8335. fgg.

मन्दप्रज्ञ (म० + प्रज्ञा) adj. geringen Verstand besitzend, dumm MBh. 3, 2645. Bhāg. P. 1, 16, 10.

1. मन्दफल (म० + फल) n. Gleichung der Absis Sūrjas. 2, 44.